

Звернення Чернігівської міської ради
до Кабінету Міністрів України щодо необхідності термінового вирішення
проблемних питань в галузі теплогенерації

З травня поточного року, вперше за останнє десятиліття, в частині житлових будинків м. Чернігова відсутнє централізоване постачання гарячої води. Своєчасний початок і нормальне проходження опалювального сезону 2019-2020 років також під загрозою зриву.

Основна причина часткового невиконання теплопостачальними підприємствами функцій з життєзабезпечення міста – брак обігових коштів.

Так, збільшення фінансового навантаження на населення через зростання з 01.11.2018 вартості газу та з 01.01.2019 комунальних тарифів, зменшення на 45% - 47% кількості домогосподарств, які отримували субсидії на оплату житлово-комунальних послуг у опалювальному сезоні 2018-2019 років у порівнянні з попереднім періодом, а також часткове нецільове використання населенням коштів монетизованої субсидії призвели до критичного зростання заборгованості споживачів за житлово-комунальні послуги. Наслідок – АТ «НАК «Нафтогаз України» припинило з 01.05.2019 постачання природного газу АТ «Облтеплокомуненерго» (далі – АТ «ОТКЕ») у зв'язку з неспроможністю підприємства, що надає послуги з теплопостачання більше ніж половині мешканців міста, розрахуватися за спожиті енергоносії.

Широка інформаційно-роз'яснювальна та претензійно-позовна кампанія, що проводилась влітку у м. Чернігові для поліпшення розрахунків мешканців за спожиті житлово-комунальні послуги, показала позитивні результати, проте істотно ситуацію з наявними боргами населення не виправила.

Фактичні дані теплопостачальних підприємств м. Чернігова щодо заборгованості населення за послуги з централізованого опалення і гарячого водопостачання:

Назва підприємства	Заборгованість населення за послуги теплопостачання, млн грн, за станом на:						
	01.01.2018	01.01.2019	01.02.2019	01.03.2019	01.04.2019	01.05.2019	01.08.2019
АТ «ОТКЕ»: всього,	48,6	119,5	155,6	176,4	174,3	143,6	101,6
в т.ч. м. Чернігів	43,1	104,8	137,3	154,5	153,1	126,3	87,8
КЕП «Чернігівська ТЕЦ» ТОВ фірми «ТехНова»	52,4	72,8	87,8	94,5	95,0	73,5	48,1

Сьогодні, за діючої системи регулювання правових відносин у сфері надання комунальних послуг, існує ряд проблемних питань галузі теплопостачання, що ставить під загрозу зриву нормальне проходження чергового опалювального сезону.

Зокрема, п. 3 Перехідних положень Закону України «Про житлово-комунальні послуги» від 09.11.2017 № 2189-VIII (далі – Закон) визначено, що договори про надання комунальних послуг, укладені до введення в дію Закону, зберігають чинність на умовах, визначених такими договорами, до дати набрання

чинності договорами про надання відповідних комунальних послуг, укладеними за правилами, визначеними цим Законом. «Нові» договори мають укладатися відповідно до обраної співвласниками багатоквартирних будинків моделі організації договірних відносин з надання комунальних послуг (індивідуальні, колективні договори) згідно з типовими договорами, затвердженими Кабінетом Міністрів України (ст. 4, ст. 8, ст. 12 Закону). За станом на 21.08.2019 типові договори, як і правила надання послуг з постачання теплової енергії та гарячої води, Кабміном не затверджені.

Встановлений Законом термін для визначення співвласниками моделі організації договірних відносин – до 01.05.2020. У діючих договорах вартість послуг є істотною умовою, тому до моменту укладення «нових» договорів у разі зростання складових витрат у теплопостачальних підприємств виникатиме різниця в тарифах (невідповідність фактичних витрат на надання комунальних послуг рівню встановлених тарифів). Питання компенсації різниці в тарифах наразі законодавчо не врегульоване.

Також залишаються чинними вимоги Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу, для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19 жовтня 2018 року № 867 (далі – Положення № 867) щодо необхідності досягнення теплопостачальними підприємствами рівня оплати за газ для подальшого його отримання у розмірі не менше 90 %. За умов критичного браку обігових коштів, що ускладнюється наявністю різниці в тарифах, переважна частина теплопостачальних підприємств неспроможна досягти нормативного рівня оплати за газ.

Крім того, термінового вирішення потребують питання, пов'язані з реалізацією постанови Кабінету Міністрів України від 26.06.2019 № 560 «Деякі питання захисту прав споживачів житлово-комунальних послуг» (далі – Постанова №560).

Так, згідно з п.2 Постанови № 560 органи місцевого самоврядування зобов'язані забезпечити до 01.09.2019 перерахунок тарифів на постачання теплової енергії та гарячої води у межах граничних розмірів (1400 грн/Гкал з ПДВ, 35,21 грн/м кв з ПДВ, 83,66/75,74 грн /м куб з ПДВ). Проте у м. Чернігові менше 3% споживачів розраховуються за послуги з теплопостачання за тарифами, що регулюються виконавчим комітетом міської ради. Ліцензування діяльності і, відповідно, встановлення тарифів на послуги АТ «ОТКЕ» та КЕП «Чернігівська ТЕЦ» ТОВ фірми «ТехНова» – суб'єктів господарювання, що надають послуги теплопостачання абсолютній більшості споживачів м. Чернігова (близько 97%), належить до компетенції Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП).

Відповідно до Закону згідно з постановами НКРЕКП від 10 грудня 2018 року № 1766 і від 11 грудня 2018 року № 1824 вартість послуг теплопостачання в м. Чернігові становить 1737,61 грн /Гкал у АТ «ОТКЕ» та 1598,94 грн /Гкал у КЕП «Чернігівська ТЕЦ» ТОВ фірми «ТехНова», що перевищує граничний рівень, визначений Постановою №560.

Згідно з п. 2, п. 4 ст. 10 Закону України «Про державне регулювання у сфері комунальних послуг» тарифи на комунальні послуги суб'єктів природних

монополій та суб'єктів господарювання на суміжних ринках повинні забезпечувати відшкодування всіх економічно обґрунтованих планованих витрат на їх виробництво з урахуванням планованого прибутку. Встановлення тарифів на комунальні послуги, нижчих за розмір економічно обґрунтованих витрат на їх виробництво, не допускається і може бути оскаржено в суді.

За інформацією АТ «ОТКЕ», граничні тарифи, визначені Постановою № 560, не покривають виробничі витрати підприємства, необхідні для закупівлі за діючими цінами енергоносіїв. Очікувані збитки АТ «ОТКЕ» у разі перегляду тарифів до граничного рівня – близько 103 млн грн за опалювальний сезон 2019-2020 років. Крім того, залишається не визнаною та не компенсованою розрахункова різниця в тарифах підприємства, що на початок 2019 року складала 211 млн грн, в тому числі по населенню – 142,9 млн грн.

Враховуючи викладене вище, для забезпечення своєчасного початку та нормального проходження опалювального сезону 2019-2020 років, уникнення негативних соціальних наслідків та непоправного впливу на діяльність підприємств теплогенерації, просимо терміново вжити заходи щодо:

1) внесення змін до п.11 Положення № 867 в частині визначення умови для отримання права на придбання природного газу – досягнення станом на 23 число місяця, що передує місяцю постачання природного газу, рівня розрахунків виробника теплової енергії (без урахування штрафних санкцій) з урахуванням суми нарахованих та неперерахованих пільг і субсидій за усіма укладеними з АТ НАК «Нафтогаз України» договорами про постачання природного газу (купівлі-продажу, про закупівлю, відступлення права вимоги тощо) не нижче 82 відсотків;

2) недопущення зростання ціни на газ, який використовується виробниками теплової енергії для постачання теплової енергії і гарячої води, особливо на потреби населення;

3) надання офіційних роз'яснень стосовно порядку виконання/застосування Постанови № 560 НКРЕКП та органами місцевого самоврядування міст - обласних центрів;

4) розробки нормативно-правової бази та виділення відповідного фінансування на запровадження механізму відшкодування очікуваних збитків/різниці в тарифах у разі встановлення тарифів на постачання теплової енергії та гарячої води у менших, ніж економічно обґрунтовані, розмірах;

5) визнання на законодавчому рівні наявної з 2016 року невідповідності тарифів на послуги з теплопостачання фактичним витратам підприємств (різниці в тарифах) та врахування її при розрахунку рівня оплати виробниками теплової енергії за природний газ;

б) затвердження Кабінетом Міністрів України правил та типових договорів на надання послуг з постачання теплової енергії та гарячої води.

Наголошуємо, що якнайшвидше вирішення зазначених вище проблем сприятиме стабілізації роботи теплопостачальних підприємств та, як наслідок, якісному життєзабезпеченню міст в опалювальний період.

Звернення прийняте Чернігівською міською
радою 29 серпня 2019 року
на 44 сесії 7 скликання